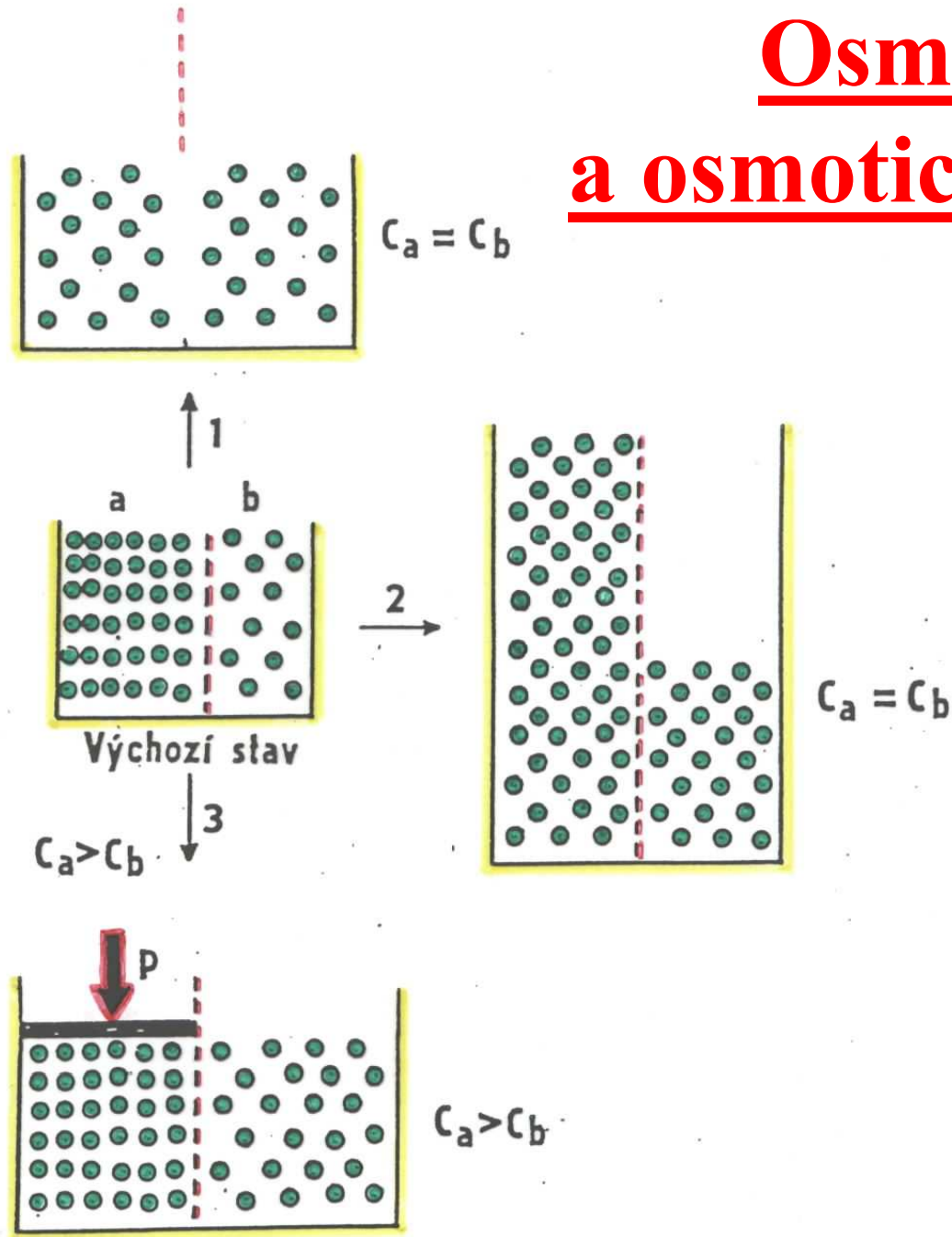

OSMOLALITA

© Biochemický ústav LF MU (V.P.) 2010

Osmotický tlak a osmotická rovnováha :

osmotický tlak: $\Pi = i \cdot c \cdot R \cdot T$ (kPa)

osmolární koncentrace = $i \cdot c$ (mmol / l)

osmolalita (mmol / kg)

c = látková koncentrace

i = ionizace

Plasma krevní :

$\Pi = 795$ kPa (pro 298 K = 25 °C)

osmolalita ≈ 300 mmol $\cdot$ kg⁻¹

	osmolarita	osmolalita
definice	$i \cdot c$ $i \cdot \text{molarita}$	$i \cdot c_m$ $i \cdot \text{molalita}$
jednotky	mmol / l	mmol / kg H ₂ O
závislost na teplotě	ano	ne

Reverzní osmóza :
Reverse osmosis :

$$P > \Pi$$

1/ voda pro dialýzu / water for dialysis

2/ pitná voda / drinking water

→ **Fuji M Drinking Water**
Treated by Reverse Osmosis & Ozonated,
Manufactured by
Bangkok Pure Water Supply Co.,Ltd.
208/4 Chaengwattana Rd. Laksi Bangkok 10210

☎ 0-2521-0393
0-2521-0426
0-2973-3737

8 852949 002018

RO
Ozone

Net Content
500 ml.

น้ำดื่ม **ฟูจิเอ็ม** สะอาด ได้มาตรฐาน
ผ่านกรรมวิธี รีเวอร์ส ออสโมซิส และเติมโอโซน
ผลิตโดย บริษัท กรุงเทพน้ำกลั่นบริการ(1969) จำกัด
208/4 ถ.แจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
☎ 0-2521-0393, 0-2521-0426, 0-2973-3737

ปริมาณสุทธิ **500 มล.**

10-1-14923-1-0001

เก็บในที่เย็น และหลีกเลี่ยงแสงแดด

อโรโอ
โรโอ

212 F

100 °C

**elevace
(zvýšení)
bodu varu**

boiling-point
elevation

pure
water

**čistá
voda**

**roztok
osmoticky
aktivních
částic**

a solution
of osmotic
active particles

32 F

0 °C

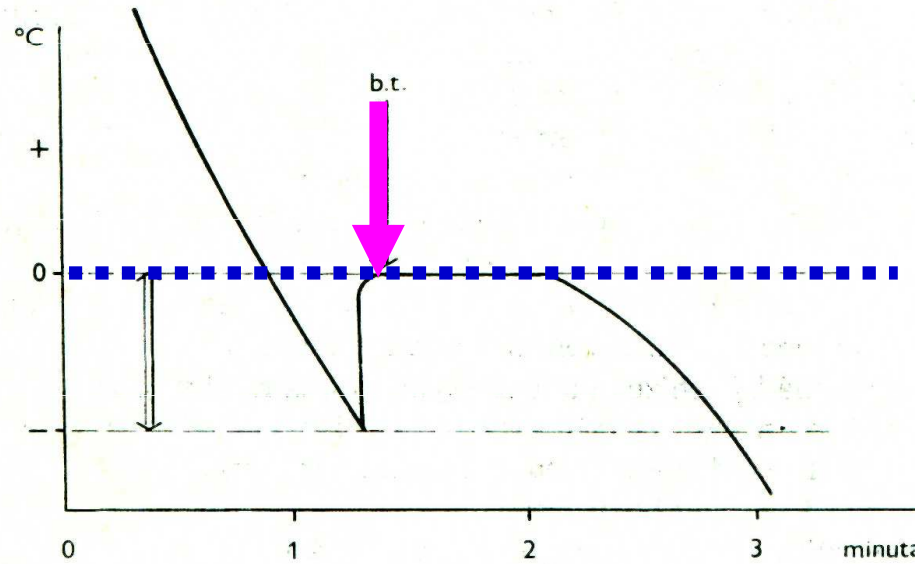

**deprese
(snížení)
bodu tání**

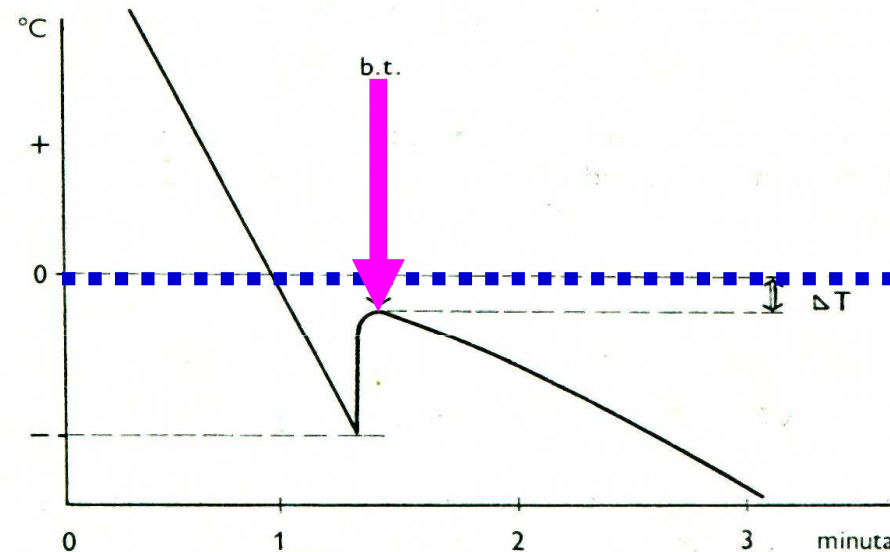
freezing-point
depression

Osmometrie – kryoskopický princip :

voda

roztok

termistorový
teploměr
~ 0,001 °C

Osmolalita krevní plazmy:

~ 300 mmol . kg⁻¹

~~mosmol . kg⁻¹~~

muž 290 ± 10 mmol . kg⁻¹

žena 285 ± 10 mmol . kg⁻¹

Osmolalita krevní plazmy:

$\sim 300 \text{ mmol} \cdot \text{kg}^{-1}$

$350 \text{ mmol} \cdot \text{kg}^{-1}$

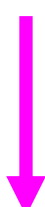
kritická (život ohrožující) hodnota

Osmolalita moče:

$50 - 1.400 \text{ mmol} \cdot \text{kg}^{-1}$

Korekční vzorec pro úhradu vody za hypernatremie

$$\text{H}_2\text{O (litry)} = \frac{[\text{Na}^+] - 140}{140} \cdot \text{CTV}$$

60 %
hmotnosti

Osmolalita krevní plazmy:

Na^+ , K^+ , HCO_3^- , glukosa, urea

P-osmolalita ($\text{mmol} \cdot \text{kg}^{-1}$) $\cong$

$\cong 2[\text{Na}^+] + [\text{glukosa}] + [\text{urea}]$

($2 * 140$ + 5 + $5 = 290$)

U-osm / S-osm :

$\cong 2 \rightarrow$ normální funkce ledvin (dítě i dospělý)

$\cong 1 \rightarrow$ isostenurie: 1/ účinná diuretika
2/ renální insuficience *)
3/ norma u novorozence

$\cong 0,5 \rightarrow$ intoxikace vodou

$\cong 0,2 \rightarrow$ diabetes insipidus

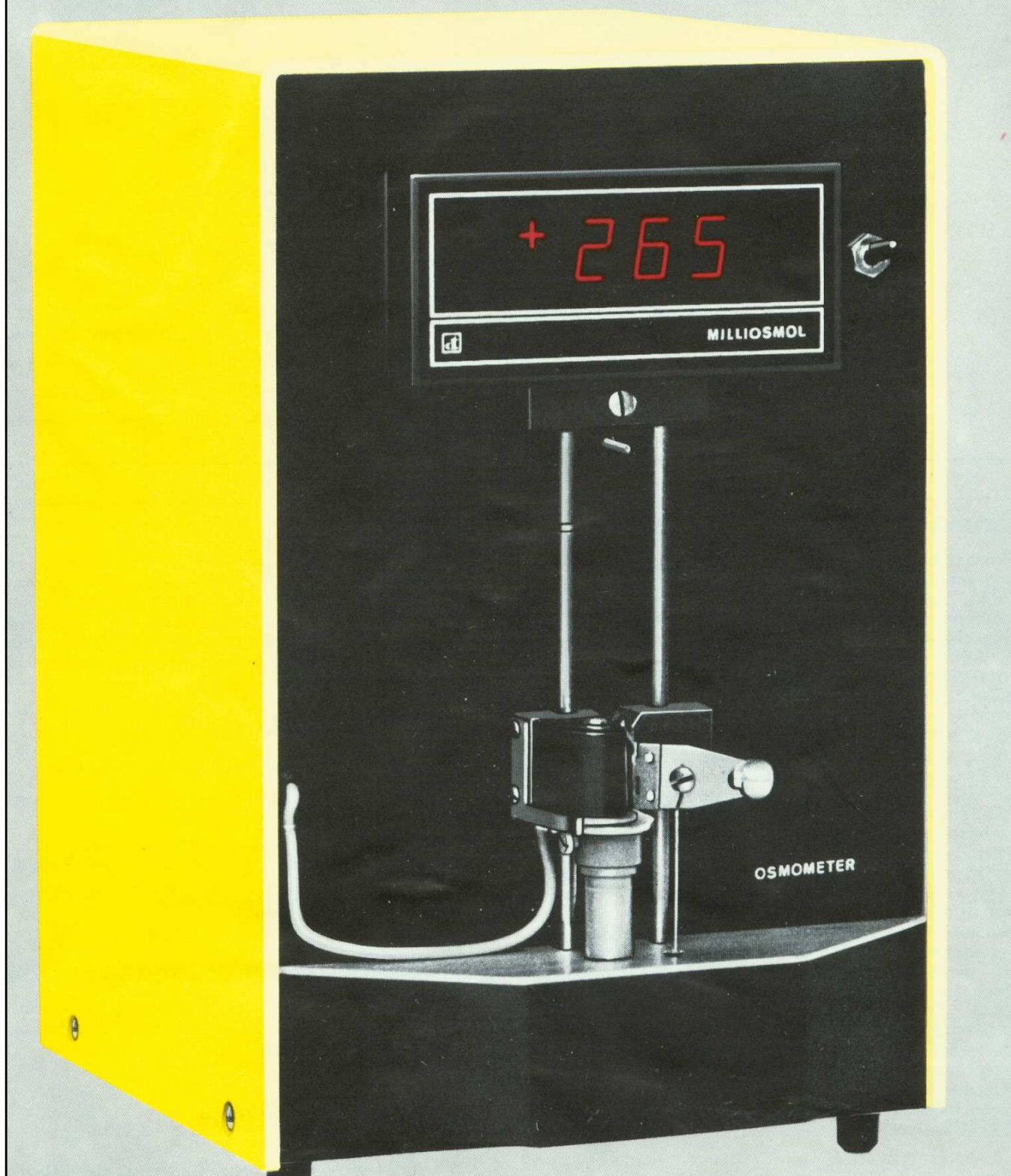
*) insuficience: renální $< 1,2 <$ extrarenální

Osmolalita moče:

$\sim 1.200 \text{ mmol} \cdot \text{kg}^{-1}$

$\sim 500 \rightarrow \text{urea,}$
 $\text{Na}^+, \text{K}^+, \text{NH}_4^+$

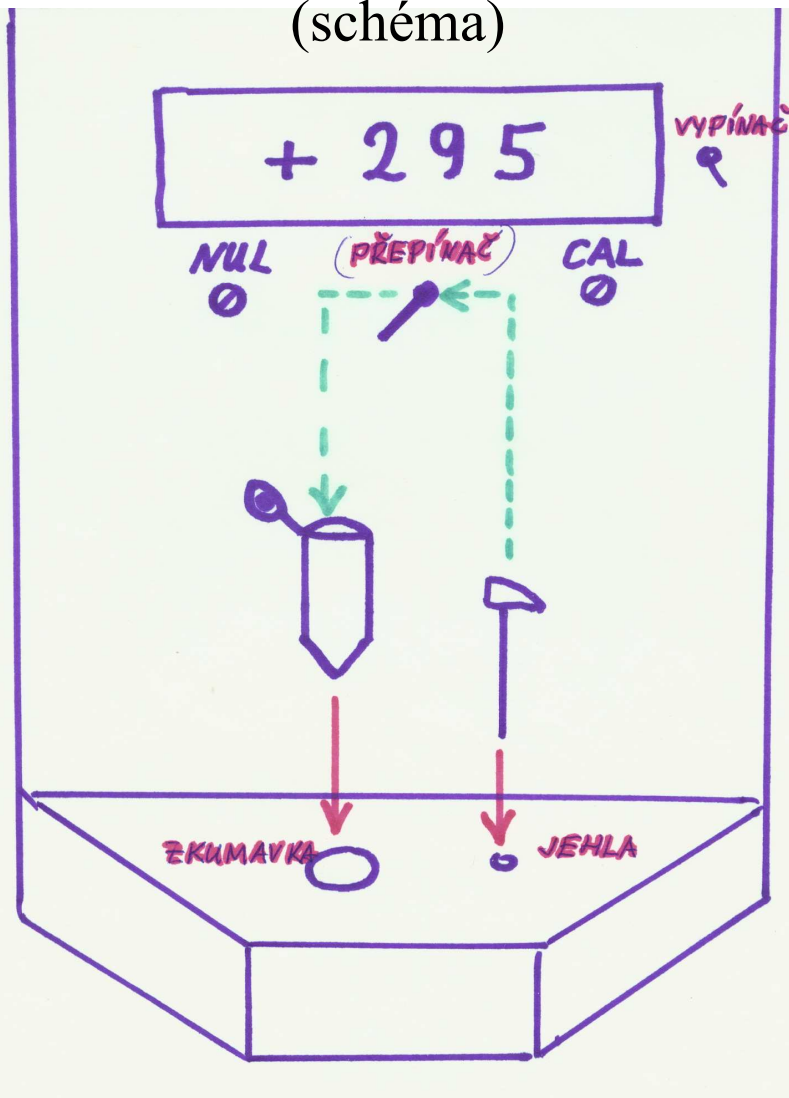
výpočet není možný !

Osmometr

Osmometr (kryoskopické měření) :

(schéma)

Vzorek nelze měřit opakovaně
- zmrznutím a rozmrazením se
mění vlastnosti bílkovin !

$$+ 1 \text{ mol} \cdot \text{kg}^{-1} \rightarrow - 1,86 \text{ } ^\circ\text{C}$$

$$+ 1 \text{ mmol} \cdot \text{kg}^{-1} \rightarrow - 0,001.86 \text{ } ^\circ\text{C} \text{ !!}$$

Kalibrace: $9,485 \text{ g NaCl} / \text{kg vody} =$
 $9,485 / 58,443 = 0,161.953 \text{ mol NaCl} / \text{kg vody} =$
 $= 161,95 \text{ mmol NaCl} / \text{kg vody}$
 $(161,95 * 2 = 323,905 \text{ mmol} / \text{kg} - \text{při úplné disociaci})$
 $161,95 * 1,86 = 301,227 \text{ mmol/kg} \cong 300 \text{ mmol/kg vody}$

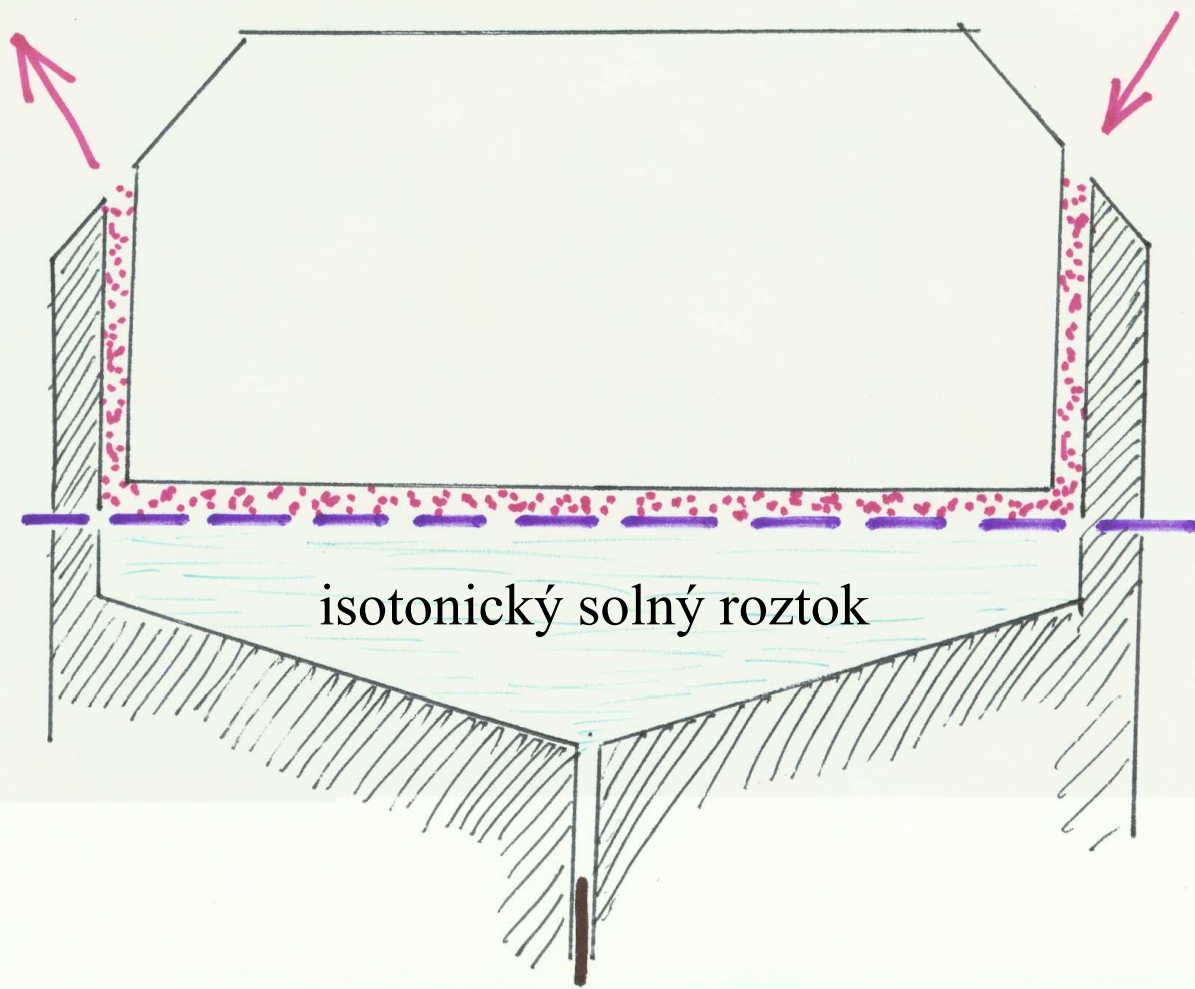

Onkometr

Onkotický tlak – princip měření:

Onkotický tlak je část osmotického tlaku plazmy udržovaná makromolekulami.

vzorek krevního séra
/ plazmy

polopropustná membrána
(prostupnost do $M_r \cong 20.000$)

Prostup solného roztoku
membránou do vzorku je
podmíněn osmosou. Čidlo
měří snížení tlaku solného
roztoku (úbytkem jeho
objemu „pod“ membránou)

tlakové čidlo

Onkotický tlak

= koloidně osmotický tlak

= „COP“ (colloid osmotic pressure)

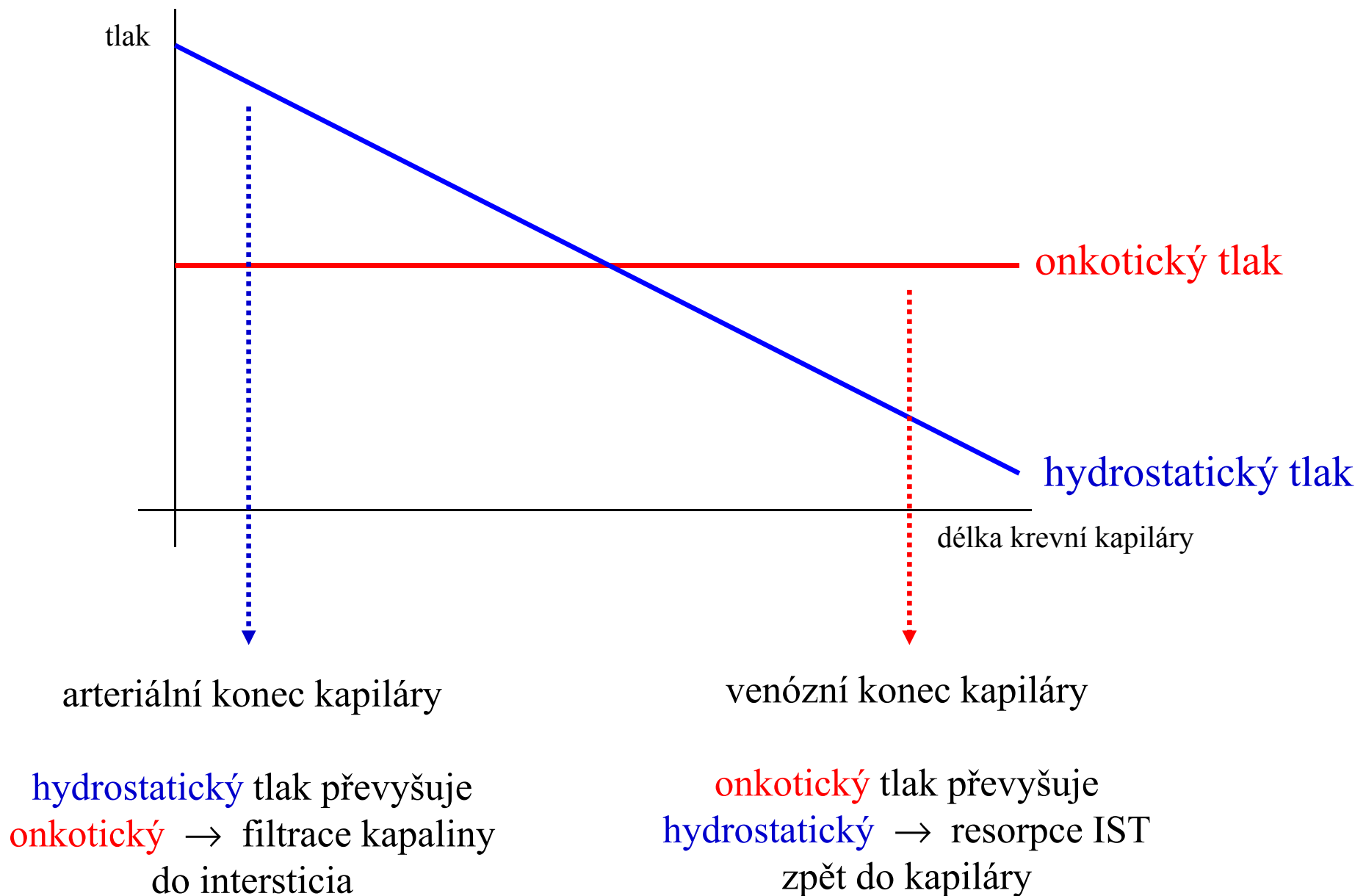
COP = 2,66 – 3,33 kPa (přibližně 3 kPa)

COP = 1,33 – 2,66 kPa → hrozící edém plic

COP < 1,4 kPa → nelze přežít bez i.v.
podání albuminu

(na albumin připadá přibližně 80 % COP plazmy)

Kapilára – pohyb kapaliny mezi plasmou a IST :

Onkotický tlak

- normální koncentrace krevních bílkovin :

$$P\text{-albumin} = 35 - 50 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$$

$$P\text{-celková bílkovina} = 62 - 82 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$$

Srovnej: těžké otoky a ascites u závažných hypoproteinemií
typu kwashiorkor !

